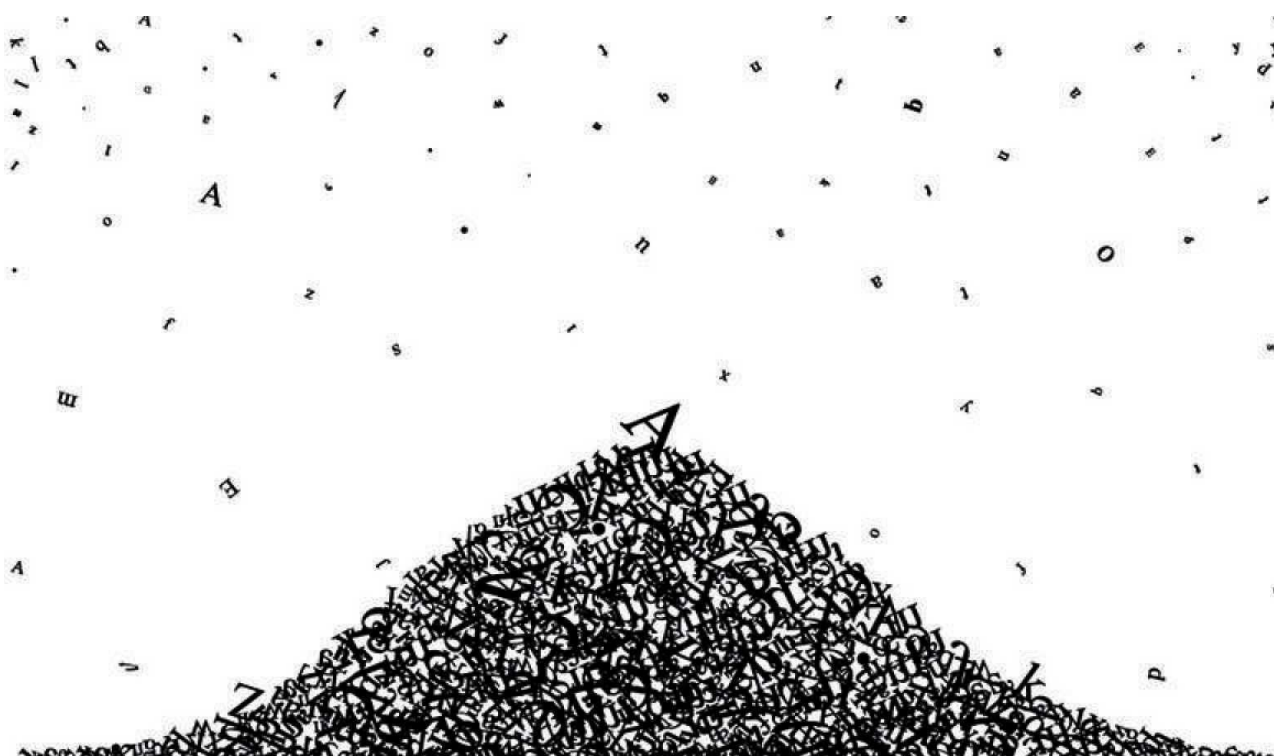

LA POESIA

La poesia, com la narració o el teatre, és un gènere literari. Normalment recull el record d'una experiència, d'una impressió, d'un sentiment o d'una emoció. Per això, els temes més freqüents són l'amor, la mort, l'amistat, la natura, la injustícia, la llibertat, el pas del temps, etc.; és a dir, les preocupacions bàsiques de l'ésser humà.

La poesia fa ús d'un llenguatge molt elaborat. Està formada per versos, que a la vegada s'agrupen en estrofes. Conté una rima determinada, que dota de música i sonoritat el poema. També figures retòriques: metàfores, comparacions, personificacions...

1. ESTRUCTURA DEL TEXT POÈTIC

A primera vista, el que diferencia el poema d'altres gèneres és la disposició en versos i estrofes.

Un **vers** és un grup de paraules amb un nombre determinat de síl·labes que s'escriu en una sola línia.

- Segons la quantitat de síl·labes, es distingeixen versos d'art menor i versos d'art major. Els **versos d'art menor** són aquells que tenen fins a vuit síl·labes. I els **versos d'art major** són aquells que tenen més de vuit síl·labes.

Els versos es solen distribuir en **estrofes**, que contenen versos amb les mateixes característiques.

Els versos comparteixen la **rima**, que consisteix en la repetició total o parcial dels sons que van des de la darrera síl·laba tònica fins al final del vers. La rima pot ser consonant o assonant.

- **Rima consonant:** repeteix els sons vocàlics i consonàntics.
- **Rima assonant:** només repeteix les vocals.

*Quan els versos no tenen rima ni regularitat mètrica, parlem de **versos lliures**.

2. ANÀLISI DE L'ESTRUCTURA: VERSOS I RIMA

Com es mesuren els versos?

1. Es compten les síl·labes fins a la **darrera sí·laba tònica**.
2. Si una paraula acaba en vocal i la següent comença també en vocal, hem de comptar una sola síl·laba. Aquest fenomen s'anomena:

>**Sinalefa**: si els sons vocàlics en contacte són diferents. Exemple: «bell **i** encès».

>**Elisió**: si els sons vocàlics en contacte són iguals. Exemple: «torna **a**l carrer».

Com es marca la rima?

1. Es fan servir lletres en ordre alfabètic (a, b, c...): els versos que rimen tenen la mateixa lletra. Si el vers és d'**art major**, s'usen **majúscules**. Si el vers és d'**art menor**, les **minúscules**.
2. Si el vers no rima es representa amb un guionet (-).

3. FIGURES LITERÀRIES

Els poemes es caracteritzen per l'ús abundant de **figures literàries o retòriques**, que són procediments expressius que creen bellesa i que també es poden trobar en altres tipus de discurs com la publicitat o el llenguatge quotidià.

Les figures retòriques que treballarem són les següents.

> **Onomatopeia:** combinació de sons lingüístics per imitar sons reals.

Exemple: els pollets diuen "pii-pii"; les gallines "co-co-co"; el rellotge fa "tic-tac"; l'alarma fa "riiing".

> **Anàfora:** repetició d'una o més paraules al començament de dos o més versos per reforçar-ne el sentit.

Exemple:

Perquè hem lluitat per arribar a ser un poble.

Perquè hem viscut per construir una pàtria.

Perquè hem estat vilipendiats pels nostres.

Perquè estimam de ver la llengua i l'illa.

> **Polisíndeton:** repetició de conjuncions (normalment **I**) en diferents versos amb la finalitat d'alentir i intensificar l'expressió.

Exemple: El poble és tu i tu i tu
i tot d'altra gent que no coneixes,
i els teus secrets i els secrets dels altres.

MIQUEL MARTÍ I POL

> **Comparació** (A com B). Consisteix a comparar dos termes que tenen alguna característica comuna.

Exemple:

Corren les nostres ànimes **com dos rius paral·lels**.

Màrius Torres

> **Metàfora** (B substitueix A). Substitució de l'objecte real (A) per un d'imaginat per l'autor (B) amb el qual hi ha una relació de semblança.

Exemple:

PLANXA

Vaixell de vapor que llisques
per les onades d'un mar casolà ple d'arrugues.

Lola Casas

> **Personificació:** Atribució d'accions o qualitats humanes a animals, plantes o éssers inanimats.

Exemple:

L'estrella **es mirava** l'aigua del mar.

Olga Xirinacs